

AKÜJIA SÜKUA'IPA SÜCHIKI SÜJUTU WAYUU SA'U MMAKAT

So'u ka'i po'loo, kashi tisienpre, juyaa pol'lootua po'loo shikii mekietsattua po'loo shikii sünaïn müin pienchi shikii mekiisalümüin (1948), sü'tpüna tüü Kottirawaa sa'inraka tüü Nasionen Uniiras münaka, saapain süma shi'iraajirüin akua'ipa tüü a'inrushika süpüla sujutu wayuu sa'u mmakat. Tüü pütchi sülu'uwataka anain ashajuneer shi'ipa'aya karalo'utalu'u. Süchikije asawatünüin kasa makat anülia achuntunusu namüin naa sülaulayuukana mma, " nerajirüin tüü pütchi alu'uwataanaka sülu'u karalo'utakat tüü, süpüla süshajünüinjatüin, saashajenüinjatüin, kachikiinjatüin shia sülu'upüna tüü e'ikuleepüleekat ekat e'in, nnojölünjatü ko'utküin sülu'uwataya sa'u tüü mmakat.

PÜTCHI SÜPULAPÜNA

JÜLÜJÜINJATÜ A'IN taashi, kasalajana, kamaneejirawaa, sa'u tüü mmakat kayuupalasü sünaïnje kajütüin atuma tüü akua'ipa wanawakat napüla napüshua naa wayuukanairua.

JÜLÜJÜINJATÜ A'IN aka meraajüin süma mojutüin atuma tüü pütchi aapüshika süpüla süjutu wayuu, watta saali tüü kasa mojusü a'innaka sa'upüna na'in wayuu; aka shia'in e'itaanüin ma'aka tüü kasa müliakana ma'i e'iree naa wayuukana, süpüla nasawatüin wanee mma eere akatatnüin no'ulia tüü momoluu jeema mülia, eere taashi nakua'ipa süpüla yootoo jee müsüya süpüla anouja sünaïn kasa nano'ujekat anain;

JÜLÜJÜINJATÜ A'IN a'inmajünüinjatü ma'i palaajana süchikua sujutu wayuu, sülu'u wane sükua'ipa eere neimalünüinjatüin na'in sülia ashüküjawaa sünaïn pasawaa sa'u nakua'ipa;

JÜLÜJÜINJATÜ A'IN pa'inwaajiraa'injanain süchiirua aleewaa napüshua naa sülaülayuukana alu'uwataya sa'u tüü mmakat;

JÜLÜJÜINJATÜ A'IN naa kottiraakana sünaïn tüü Nasionen Uniiras münaka no'unirüin na'in süchirua tüü achiki süpüla jatka sujutu wayuu sülu'u wanawain nakua'ipa jieyuu nama tooloyuu; suma nayataajirain shiire anaata sümüliala wayuu sülu'u tüü anakat akua'ipa sünaïn taashi;

JÜLÜJÜINJATÜ A'IN naa sülaulayuukana mma sunainkana tüü aapüshi nanüiki süpüla ayaataajirawa nama naa sülu'ukana tüü Orkaniiasion te las Nasionen Uniiras münaka, süpüla kajütüinjatüin atuma, tüü akua'ipa acheejanaka napuleerua naa wayuukanairua;

JÜLÜJÜINJATÜ A'IN aapanünüinjatü akua'ipa wanawa nekiiru'ümüin napüshua pütchika tüü süpüla anainjatüin saañajia napüla wayuu, süpüshua tüü pütchi alu'uwataanaka anain;

KOTTIRAWAA MÜLO'USÜKA

SÜKÜJA'IN

TÜÜWAALAI SÜCHIKIMAAJATÜKA SÜJUTU WAYUU SA'U TÜÜ MMAKAT, isakat anain wa'in acheküsü kapüla'in na'in naa sülaulayuuka mma otta müsüya natuma naa wayuukana jee tüü laulapiakat süpüla na'inrüin waneepia shia süma nashatünüinjatüin sukua'ipa sünaïn e'ikaa süchirua kajütüinjatüin atuma süpüshua sülu'uwataka achiirua pütchikat tüü.

SHI'IPAJANA WANE (1)

Naa wayuukana jemeishi süpüla taashi süma wanawa sülu'u nakua'ipa, aka müin yaa epijainjana sünaïn anajiranawaa a'in nama napüshi.

SHI'PAJANA PIAMA (2)

Tüü alu'uwatanaka sülu'u pütchikat tüü napüla jatü naa wayuukana napüshua nnojotüsü süpüla ko'utküinjanain sa'uje natapa'a, nanuiki nanoujain no'ummain jee müsüya sa'uje kasa ekat e'in wanawa'injatü napüla wanepia.

Otta müsüya naa wayuukanairua nojolinjana join apülaa sa'uje sükua'ipa no'ummain.

SHI'IPAJANA APÜNÜIN (3)

Naa wayuukana eeshi süpüla kajütüinjatüin atuma napülerua tüü kataakat o'u, tüü taashi jee müsüya a'inmajuna akua'ipa süulia kasachiki.

SHI'IPAJANA PIENCHI (4)

Nojölünjachi aapünüin wane wayuu süpüla achepchia, apüla jünüitpa kasa müsüaka tüya sülu'u sükua'ipa süpüshuaya.

SHI'IPAJANA JA'RAI (5)

Nnojotüsü süpüla mülia'in a'in naa wayuukana atuma, nnojotüsü süpüla amojöjunüin nakua'ipa.

SHI'IPAJANA A'IPIRUA (6)

Kajutüinjatü nakua'ipa naa wayuukana eepunaale naya.

SHI'IPAJANA AKARATCHI (7)

Wanawashi napüshua naa wayuukana so'upala tüü sülaulaka a'inmajia, anaaka naya joolu'u a'inmajünün wanawa. Nojolüinjana letüin süulia tüü akua'ipa sülu'uwataka tüü pütchi karalo'utalüka.

SHI'PAJANA MEKIISAT (8)

Naa wayuukana eeshi süpüla asakajaa süchirua nakua'ipa laulapialu'upüna maaka shiinnule amüin tüü akua'ipa aapüshika namüin sülu'u tüü Konstitutionka.

SHI'IPAJANA MEKIETSAT (9)

Noolölüinjachi ata'unüin wane wayuu masalajanoule.

SHI'IPAJANA PO'LOO (10)

Naa wayuukana eeshisüpüla wanawain nakua'ipa sünaain aapajuna anuiki, o'upala sütuma tüü e'itatka süsalajana kasa süpüla shiitaanüinjatüin süsalajana nañajala sülu'u anakat akua'ipa.

SHI'IPAJANA PO'LOO WANEMÜIN (11)

Wayuu ekai aküjünün achiki sünaain kaañajala nnojölüinjachi süsalajanain ma'aka matujajule a'u; wane'ereja shiraajünapa sükua'ipa, shiitanetka süsalajana ma'aka sülu'uwatain laulayuu süpu'uya tüü.

Nnojölüinjana süsalajana'in wane kasa ekai masalajana'in wane suma saañajünün aka sülu'uwatain sükua'ipa laulapia nnojölüinjatü joolu'u mülo'ulein süsalajana atuma ayatüinjatü saalii ma'aka so'ukai sañajünaka a'u.

SHI'IPAJANA PO'LOO PIAMAMÜIN (12)

Nnojölüinjana eke'ejünün a'in naa wayuukana sa'uje nakua'ipa nepialu'u, süma napüshi jee müsüya sa'uje tüü karalo'uta antakaa namüin a'inmajününinjatü tüü nakua'ipa süulia jamajün naya atuma.

SHI'IPAJANA PO'LOO APÜNÜINMÜIN (13)

Naa wayuukana eeshi süpüla waraitün eepünaweele, eeshi süpüla kapüyain sülu'u tüü mma nachekakalü na'in.

Jee müsüya naa wayuukana eeshi süpüla antaa süma o'una sülu'uje no'ummain otta müsüya sülu'uje wane mma naatajatü.

SHI'IPAJANA PO'LOO PIENCHIMÜIN (14)

Ma'aka nüchejanüle achiki wane wayuu sülu'u no'ummain, eeshi süpüla nüchüntün akaliijuna sülu'u wane mma eere anain nümüin.

Akua'ipakat tüü kajutüinjatü atuma süuleerua wane añajala ekai naatün süulia sükua'ipa tüü Naciones Uniiras münaka.

SHI'IPAJANA PO'LOO JA'RAIMÜIN (15)

Naa wayuukana eeshi süpüla sünüliamün naya wane mma.

Nnojotüsü süpüla saakatnün no'ulia sünülia no'ummainnnojotüsü achechetnüninjatün shia nanain ma'aka nawanajaweere süulia.

SHI'IPAJANA PO'LOO A'IPIRUAMÜIN (16)

Nnojotsü pülajününinjatün namün naa wayuukana kawayuuse, jieyuu nama tooloyuunnojotsü erajanüninjatün palajaana jalejeeewolin, kasain nano'ujain anain kasatalün nata, süpüla kapüshinjanain wanawainjana sülu'u anakat akua'ipa.

Akasalajünüshi naa wayuukana ma'aka nacheckule na'in.

Tüü wapüshika shia akümajaka wapüleerua tüü akua'ipakat, aka müin yaa wa'inmajüninjatü jee müsüya a'inmajününinjatü natuma naa sülaulayukana mma.

SHI'IPAJANA PO'LOO AKARATCHIMÜIN (17)

Napūshua naa wayuukana eeshi sūpūla kakoroloin naya, otta müsüya kakorolójirain nama waima wayuu.

Nnojotsū sūpūla sūsütünüin mojutoule nūkorolo wane wayuu.

SHI'IPAJANA PO'LOO MEKIISALÜMÜIN (18)

Naa wayuukana eeshi sūpūla taashi akua'ipa sūpūleerua ano'uja, otta müsüya e'itana na'in sūnain kasa anakat napūleerua.

SHI'IPAJANA PO'LOO MEKIETSALÜMÜIN (19)

Naa wayuukanairua eeshi sūpūla taashi akua'ipa sūnain yootoo sūchiki tūū kasa nekiiru'ukana nnojölüinjana sūsalajanain aashajawaa sūma aapajana wane kasa achiki sūpūla nūlu'uwata'in shia sūpūla saapajünüin epūnaweere shia nūlu'uwata'in achiki.

SHI'IPAJANA PIAMA SHIKII (20)

Naa wayuukana eeshi sūpūla taashi akua'ipa sūpūla a'inraa wane jutkataa jee müsüya kottirawa sūlu'u mausii.

Nnojotsū sūpūla achechetnūin a'in wane wayuu sūnain sūpushi wane jutkataa.

SHI'IPAJANA PIAMA SHIKII WANEMÜIN (21)

Napūshua naa wayuukana eeshi sūpūla nalu'uwataajirain nama naa sūlaūlayuukana alu'uwatawaa;ottamüsüya eeshi sūpūla neitain wane nache'epu'ujana ekai nachekuin na'in.

Naa wayuukana eeshi sūpūla erajaa wanawaa sukua'ipa tūū alu'uwatawaa sa'u no'ummain.

Jutchūin na'in naa wayuukana shia suyuupalaka sukua'ipa tūū alu'uwatawaa aka mūin yaa jayasū sukua'ipa suka tūū woto mūnaka, sūpūla aliikira naa shikiipu'unūinjanaka alu'uwatawaa su'lu'u anakat akua'ipa.

SHI'IPAJANA PIAMA SHIKII PIAMAMÜIN (22)

Napushua naa wayuukana eeshi sūpūla na'inmajünüin akūa'ipa, otta müsüya eeshi sūpūla neraajūin sūpūshua jamūin sukua'ipa shiitajia suwashirūin, suma sutnetshe tūū mmakalūirua sūpūla anainjatūin na'in sūnainje tūū kasa natujaakat a'u.

SHI'IPAJANA PIAMA SHIKII APÜNÜINMÜIN (23)

Naa wayuukana eeshi sūpūla nayatain sūnain kasa nayataweekat anain, suma sa'inmajünüinjatūira sukua'ipa nayatain suulia amūloulīi.

Naa wayuukana nnojölüinjana ko'utküin wanawainjatū nakanajūin, wanawale nayatain.

Nayataale naa wayuukana akanajūinjana sūnainje nayatain, sūma wanawa'injatūin tūū nakanajaka suma nayatain,sūpūla anainjatūin na'in sūnain epijaa nuchounni.

Naa wayuunakana eeshi sūpūla achejawaa sukua'ipa wane kottaa sūpūla kajütūin atuma tūū keireekat na'insunain anatiraa nakua'ipa.

SHI'IPAJANA PIAMA SHIKII PIENCHIMÜIN (24)

Nayataale naa wayuukana eeshi sūpūla neemerain so'u wane ka'i, otta müsüya ayawatünüinjatū sukalia nayatain sapūnapa namūin tūū eemerawaaka wala'injana suma'iru.

SHI'IPAJANA PIAMA SHIKII JA'RAIMÜIN (25)

Naa wayuukana eeshi sūpūla epijawaa sulu'u anakat akua'ipa sūma napūshi ma'aka sa'in kapuyaa, kashe'in, erajaana ayuipa, anaa sūlu'u sūkua'ipakat sūpushua.

Naa jemeyuunnukana otta müsüya naa jo'uyuukana a'inmajünüinjana sūpūleerua kasa sūpushua naa jo'uyuukana a'inmajünüinjana sūlu'u sūkua'ipa sūpushua a'itaina jemein sūma waneejetūin napūshi.

SHI'IPAJANA PIAMA SHIKII AIPIRÜAMÜIN (26)

Naa wayuukana napushua eeshi sūpūla ekirajuna mojutūinjatū shia napuleerua suttiana'in ekirajawaa nalatirapatūū, sūpūla ko'omünüin natūjain wanawainjatū nakua'ipa sūnain antaa sūlu'umūin tūū ekirajaapulee mulo'usūka unipersitaa munaka aka sūkua'ipa atuma.

Naa wayuukana ekirajūnuinjana sūpūleerua anataa nakua'ipa suma atujaa kajutaa atūma tūū suchikika sujutu wayuu sūpūla anainjatūin susanalia tūū mmakat sūchirua asauta tūū anamia suchekaka achiki tūū Nasiones Uniiras munaka.

Napüla naa wayuukana eeshi süpüla aneekajaa tüü ekirajawaa aapuneeka namüin nachounni.

SHI'IPAJANAPIAMASHIKIIAKARATCHIMÜIN (27)

Napushua naa wayuukana eeshi süpüla erajirain wanaa nama naa waneirua sünnain antiraa süchiki kasa anasü napüla napushua.

Naa wayuukana eeshi süpüla sa'inmajünüin tüü kasa namüinka,otta müsüya tüü kasa nayuralaka nekiiru'uje suka na'in namuiwa'a.

SHI'IPAJANA PIAMA SHIKII MEKIISALÜMÜIN (28)

Napushua naa wayuukana eeshi süpüla shiitaanüinjatüin napüleerua wane sükua'ipa sa'u tüü mmakat süpüla pansainjatüin sañajia tüü sülu'uwatakat anain tüü pütchika.

SHI'IPAJANA PIAMA SHIKII MEKIETSALÜMÜIN (29)

Naa wayuukanairua jülüinjatüna'in nakua'ipa naa wayuu kapuyakiraaka nama aka anain naya sünnain epijawa anajiralee nakua'ipa napushua.

Shia'ala nnojotka anain süpüla na'inraa tüü apülajunaka napüleerua laülapialu'ujesüpüla anainjatüin sukua'ipa süpushua tüü kasakat.

Akua'ipakat tüü nnojotsü peipoloinjatüin suma tüü akua'ipa sülu'uwatakat anain tüü Naciones Uniiras münaka.

SHI'IPAJANA APÜNÜIN SHIKII (30)

Sülu'ukot karalo'utakat tüü nnojotsü aapanüinjatüin süpülainmüin tüü sülaülakot mma nnojotsü aapanüinjatüin napülainmüin no'utku wayuu, nnojutsü aapanuinjatüin süpüla nüpülain wane wayuu. A'iruushi süpüla nnojolüinjatüin alatünüin a'upuna tüü pütchi süpülajatka süjutu wayuu sa'u tüü mmakat.